

Revisionsrapport

Dnr 22REK8
2023-04-26

Utbildningsnämnden

Grundläggande granskning av utbildningsnämnden

Yrkesrevisorerna har genomfört grundläggande granskning av utbildningsnämnden. Granskningen är dokumenterad i bifogad rapport och revisorerna godkände rapporten vid sitt sammanträde den 26 april 2023.

Revisionskontoret har också genomfört en analys av Utbildningsnämndens utfall av indikatorer för målet Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor för perioden 2020 – 2022 som en del av granskningen av måluppfyllelsen kopplad till de övergripande målen i årsredovisningen. Utbildningsnämnden har med förskola, grundskola och gymnasium den mest väsentliga delen av underlaget för måluppfyllelse på den övergripande nivån. Analysen biläggs här som en bilaga och ingår som en del av granskningsrapporten gällande årsredovisningen.

Revisorerna konstaterar att nämnden har en bristande måluppfyllelse. Måluppfyllelsen för Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor har på några punkter förbättrats, men utvecklingen har till viss del stått stilla och resultaten försämrats på flera punkter. Att andelen elever som uppnår kunskapskraven i alla ämnen sjunkit kraftigt och sjunkande resultat i matematik på flera nivåer är signaler om att ytterligare åtgärder krävs. Den stora andelen elever med anpassad studiegång och den höga frånvaron behöver följas upp av nämnden.

Rapporten och bilagan översänds för kännedom. Rapportens resultat kommer att följas upp i 2023 års grundläggande granskning. Tillfälle att diskutera dessa frågor kommer att finnas vid det dialogmöte som kommer att bokas med nämndens presidium i slutet av augusti – början av september.

Revisorerna i Gävle kommun genom

Eva-Karin Hamilton
Revisorskollegiets ordförande

Gunilla Beckman Ljung
Revisionschef

Bilaga 1: Grundläggande granskning utbildningsnämnden 2022

Bilaga 2: Analys indikatorer Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor

REVISIONSKONTORET

Utbildningsnämnden

Grundläggande granskning 2022

Grundläggande granskning 2022

Utbildningsnämnden

Helene Svensson, Yrkesrevisor
Gunilla Beckman Ljung, revisionschef kvalitetssäkrare

Gävle kommun 2023-03-30

Dnr.22REK8

www.gavle.se

Innehållsförteckning

Yrkesrevisorernas sammanfattande ställningstagande	3
Grundläggande granskning av Utbildningsnämnden	5
Bakgrund	5
Avgränsning	5
Metod	5
Revisionskriterier	5
Bedömningsskala	6
Allmänt om nämnden	6
Målstyrning och måluppfyllelse	7
Nämndens planering	7
Nämndens uppföljning av målstyrning och måluppfyllelse delår 2	7
Nämndens uppföljning av målstyrning och måluppfyllelse per helår	8
Översikt över utveckling av behörigheter till gymnasiet	12
Ekonomistyrning	12
Nämndens budget och resultat	12
Intern kontroll och riskanalys	14
Nämndens riskhantering och riskanalys	14
Nämndens internkontrollplan	14
Uppföljning av tidigare granskningar	16
Från grundläggande granskningsrapport 2021	16
Nämndens yttrande över grundläggande granskningsrapport 2021	17

Yrkesrevisorernas sammanfattande ställningstagande

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer.

Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens målstyrning som ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att nämndens verksamhetsplan antogs i nämnden 2021-12-15. I verksamhetsplanen beskrivs budget, mål, indikatorer och som ska genomföras under verksamhetsåret. Nämnden förhåller sig till samtliga av kommunfullmäktiges fem övergripande mål. Nämnden bryter inte ner övergripande mål till egna nämndmål och har samma mål som föregående år. Samtliga av årets mål mäts genom indikatorer och nämndens bedömning av måluppfyllelse baseras på en sammanvägning av det arbete som genomförts under året och utfall samt status på indikatorer. Nämndens analys av indikatorernas utfall är detaljerad och begriplig. Nämnden analyserar indikatorernas utfall, vilket följer anvisningarna.

Nämndens verksamhetsrapport för delår 2 antogs 2022-09-28 i nämnden, dock klarmarkerades den i Stratsys 2022-10-06. I rapporten lämnar nämnden prognos för om indikatorerna inom respektive mål förväntas uppnås eller ej. Nämnden lämnar ingen prognos för måluppfyllelsen för helåret. Det är heller inget krav enligt anvisningarna.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens ekonomistyrning som tillfredsställande. Bedömningen baseras på att nämnden har en budget i balans. Nämnden tar upp ekonomiska månadsrapporter för beslut löpande och uppdaterar prognoserna i samband med detta. Utifrån en analytisk granskning av nämndens resultaträkning, anses förklaringen till avvikelse mot budget vara rimlig. Vi noterar att nämndens resultat håller sig inom den ekonomiska ramen från kommunfullmäktige.

Detaljgranskning sker i samband med granskningen av Gävle kommuns finansiella rapporter. Eventuella iakttagelser från detaljgranskningen kommer att redovisas i granskningsrapporten för Gävle kommuns årsredovisning.

Årets resultat uppgår till 45,3 mnkr, vilket är en avvikelse mot årsprognosen som gjordes vid delår 2. Nämndens årsprognos beräknades då till ett överskott på 30 mnkr. Överskottet beror bland annat på att intäkterna avviker positivt med 25,1 mnkr. Fyra statsbidrag bidrar till ökade intäkter för nämnden. Inom grundskolan, gymnasieskolan och särskolan avviker personalkostnader positivt och det bidrar till det

överskott som nämnden uppvisar. Investeringsbudgeten har ej heller utnyttjats till fullo. Utifrån en analytisk granskning av nämndens resultaträkning, anses förklaringen till avvikelse mot budget vara rimlig.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer nämndens interna kontroll som tillräcklig. Bedömningen baseras på att internkontrollplanen baseras på nämndens riskanalys. Riskanalysen har ej beslutats i nämnden men har varit med som underlag när nämnden antog internkontrollplanen. Detta innebär att nämnden tagit del av samtliga risker som är identifierade i riskanalysen i samband med att internkontrollplanen beslutades.

Internkontrollplanen innehåller fullständiga beskrivningar av: risker, risknivåer, kontrollmoment, kontrollmomentsansvariga och periodicitet.

I rapport per helår ges en rimlig förklaring till varför en risk i internkontrollplanen inte har följts upp under året. Beskrivningar av uppföljning av risker är detaljerad och begriplig.

Grundläggande granskning av Utbildningsnämnden

Bakgrund

Den grundläggande granskningen är en del av den granskning som genomförs och syftar till att ge de förtroendevalda revisorerna en grund för beslutet att till- eller avstyrka ansvarsfrihet för nämnden i rapporteringen till kommunfullmäktige. Den ska också ge ett underlag till om kritik eller anmärkning ska framföras till nämnden.

I denna rapport tar den yrkesrevisor som är sakkunnigt biträde ställning till de grundläggande frågorna om

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Avgränsning

I den grundläggande granskningen ingår inte bedömning av nämndens genomförande av kommunfullmäktiges politiska uppdrag. Ej heller ingår granskning av verksamhetsrapport per delår 1.

Den grundläggande granskningen i rapporten är ett av underlagen för revisorernas bedömning om de ska tillstyrka att nämnden beviljas ansvarsfrihet.

Granskning av om räkenskaperna är rättvisande beskrivs i granskningsrapporterna för Gävle kommuns delårsrapport och årsredovisning. Eventuella fördjupade granskningar rapporteras i separata revisionsrapporter.

Metod

Metoder som använts i granskningsarbetet har varit följande:

- Dokumentanalys (till exempel sammanträdeshandlingar, verksamhetsplan, verksamhetsrapporter)
- Intervjuer/mailkontakter
- Dialogmöte där de förtroendevalda revisorerna samt sakkunniga biträden deltar

Kommunrevisionen planerar årligen in ett dialogmöte med nämnden som ett led i den grundläggande granskningen. Inför dialogmötet ombeds nämnden att inkomma med skriftliga svar på frågor från kommunrevisionen som behövs för den grundläggande granskningen. Frågorna diskuteras sedan med nämnden under dialogmötet.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som utgör underlag för de analyser, slutsatser och bedömningar som görs av yrkesrevisorn. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder i Gävle kommun 3 § p.1,2,4,5 och 6
- Nämndens reglemente
- Reglemente för intern kontroll 2 §, 5 § och 6–8 §§
- Kommunplan med årsbudget 2022
- Kommunstyrelsens anvisningar

Bedömnings skala

Nedan anges den bedömnings skala som används för att tydliggöra granskningsresultatet i förhållande till angivna revisionskriterier. Begreppen (ändamålsenlig, tillfredsställande och tillräcklig) är hämtade ur kommunallagens 12:e kapitel där det anges vad revisorerna ska ta ställning till.

Bedömningsbegrepp	Förklaring
Ändamålsenlig målstyrning Tillfredsställande ekonomistyrning Tillräcklig intern kontroll	Revisionskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser som behöver åtgärdas.
Inte helt ändamålsenlig målstyrning Inte helt tillfredsställande ekonomistyrning Inte helt tillräcklig intern kontroll	Revisionskriterierna är inte helt uppfyllda. Det finns brister som behöver åtgärdas.
Inte ändamålsenlig målstyrning Inte tillfredsställande ekonomistyrning Inte tillräcklig intern kontroll	Revisionskriterierna är inte uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas. <i>Bristerna kan aktualisera frågan om anmärkning eller avstyrkt ansvarsfrihet</i>

Allmänt om nämnden

Kort om nämndens ansvar

Utöver det som föreskrivs i "Huvudreglemente för kommunstyrelse och nämnder i Gävle kommun", kommunallagen och annan författning gäller bestämmelserna i nämndens reglemente. Nämndens ansvar och uppgifter beskrivs i reglementet (senast reviderat 2019-01-01). Utbildningsnämnden ansvarar för samtliga uppgifter som åläggs Gävle kommun som huvudman eller som hemkommun inom skolväsendet enligt Skollagen eller annan författning. Uppgifter avser skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskola och gymnasiesärskola samt vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet enligt skollagen. Nämnden ansvarar inte för kommunens aktivitetsansvar för ungdomar enligt 29 kap. 9§ Skollagen. Nämnden ansvarar inte heller för frågor som rör skolskjuts enligt skollagen (2010:800) eller elevresor enligt lagen (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor. Utbildningsnämndens ansvar är dock även att utse skolchef/skolchefer för ovanstående verksamhetsområden i enlighet med 2 kap 8 a § skollagen (SFS 2018:608).

Lagstiftning

Kommunallag (2017:725)

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

Lag (2016:1145) om offentlig upphandling

Lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning

Nämndens verksamhet regleras av följande speciallagstiftning:
Skollagen (2010:800)

Målstyrning och måluppfyllelse

Nämndens planering

Nämndens verksamhetsplan antogs i nämnden 2021-12-15. I verksamhetsplanen beskrivs budget, mål och indikatorer som ska genomföras under verksamhetsåret.

Yrkesrevisorernas iakttagelser

Nämnden förhåller sig till samtliga av kommunfullmäktiges fem övergripande mål. Nämnden bryter inte ner övergripande mål till egna nämndmål.

Nämnden har samma mål som föregående år. Samtliga av årets mål mäts genom indikatorer. Samma indikatorer används jämfört med föregående år, dock har några tagits bort, då de ej var relevanta.

Nämndens uppföljning av målstyrning och måluppfyllelse delår 2

Kommunstyrelsens anvisningar (benämns hädanefter anvisningarna) anger att nämnden ska följa upp målstyrning och måluppfyllelse under året i en verksamhetsrapport för delår 2 samt för helåret. Nämndens verksamhetsrapport för delår 2 antogs 2022-09-28 i nämnden och klarmarkerades i Stratsys 2022-10-06. I rapporten lämnar nämnden prognos för om indikatorerna inom respektive mål förväntas uppnås eller ej.

Nämnden lämnar däremot ingen prognos för måluppfyllelsen för respektive mål för helåret. Det är heller inget krav enligt anvisningarna. Samtliga indikatorer kommenteras dock och kommer att genomföras eller har genomförts. Vissa indikatorer baseras på enkäter från Skolinspektionen. Dessa redovisas med utfall och dess status. För dessa lämnas ingen prognos i delår 2, då utfallet inte kan förändras. En prognos finns för de indikatorer som är möjliga att prognostisera vid delår 2.

Yrkesrevisorernas iakttagelser

Nämnden redovisade utfall för alla fem målen per delår 2. Alla målen uppnåddes delvis. En prognos om indikatorerna uppnås, delvis uppnås eller inte uppnås lämnas för flertalet indikatorer.

Vid dialogmötet med nämnden, framkom att målsättningen med indikatorerna är att de ska vara relevanta, konkreta, mätbara och jämförbara med andra kommuner och över tid. Nämnden svarade även vid dialogmötet att det inför varje mandatperiod görs ett större arbete med verksamhetsplan och indikatorer. Nämnden kommer därför inför 2023 att se över indikatorerna så att de är mer överensstämmande med förslagen på de nationella indikatorerna som tas fram av Skolverket.

Indikatorerna kommer bland annat att användas som underlag för kvalitetsdialoger som ska ske mellan Skolverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten och kommuner.

Nämndens uppföljning av målstyrning och måluppfyllelse per helår

Nämndens verksamhetsrapport antogs 2023-02-22 i nämnden och klarmarkerades enligt den tidplan kommunstyrelsen fastställt. I rapporten beskrivs måluppfyllelse, målanalys och ekonomiskt resultat.

Anvisningarna ställer inga krav på att nämnden ska göra en jämförelse av årets måluppfyllelse eller indikatorernas utfall med tidigare års måluppfyllelse. Dock har yrkesrevisorerna jämfört årets utfall med föregående år.

Nämndens bedömning av måluppfyllelse

Kommunfullmäktiges mål (de nämnden använder)	Nämndspecifikt mål	Måluppfyllelse 2021	Måluppfyllelse 2022
Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor	Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor	◆	◆
Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen	Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen	◆	◆
Påtagligt förbättrat företagsklimat i Gävle	Påtagligt förbättrat företagsklimat i Gävle	◆	◆
En modern samhällsplanering som möter nuvarande och kommande generationers behov	En modern samhällsplanering som möter nuvarande och kommande generationers behov	◆	◆
En ekologiskt hållbar och klimatneutral kommun	En ekologiskt hållbar och klimatneutral kommun	◆	◆

Måluppfyllelse helår - kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor

Nämnden bedömer att målet delvis uppnås. Det är ingen förändring jämfört med föregående år då målet också delvis uppnåddes. Nedanstående figur visar att tre indikatorer uppnås, en indikator uppnås delvis och sju indikatorer uppnås ej, för en indikator redovisas ingen status.

Jämförelsen visar att flera indikatorer har sämre utfall i år jämfört med föregående år. En indikator har ett bättre utfall än föregående år, det är "Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor". En förbättring har även skett för indikatorn "Förskolan utmanar och stimulerar barnens matematiska utveckling". För vissa indikatorer har

målvärdet höjts för 2022. Detta trots att föregående års målvärde inte nåddes, indikatorn har även detta år en större avvikelse.

Indikator	Målvärde 2021	Utfall 2021	Status 2021	Målvärde 2022	Utfall 2022	Status 2022
Antal inskrivna barn/årsarbetare i förskolan (kommunala förskolor)	5,25	5,4	■	5,25		■
Förskolan utmanar och stimulerar barnens matematiska utveckling	75 %	70 %	■	80 %	69 %	◆
Matematiskt tänkande i förskoleklass, andel elever som antas nå målen i åk 3	87 %	74 %	■	88 %	73,4 %	■
Taluppfattning åk 1, andel elever som når mellan eller hög nivå	92 %	93 %	●	93 %	92 %	■
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor,	69 %		■	65 %	65 %	■
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor	85,8 %	86,8 %	●	88 %	82,7 %	■
Elever i åk 9 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor	87,5 %	87,9 %	●	88,2 %	88,9 %	●
Genomsnittlig betygspoäng i svenska som andraspråk i åk 9, kommunala skolor	7,5	7,8	●	8	9,7	●
Elever i gymnasieskolan med lägst betyget E i matematik 1, kommunala skolor,	97,3 %	94,1 %	■	95,6 %	97,6 %	■
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor	72,5 %	69,4 %	■	72,5 %	65,6 %	■
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor	84 %	83,7 %	◆	85 %	85,2 %	●
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom tre år, kommunala skolor	72 %	71,9 %	●	73 %	71 %	■

Måluppfyllelse helår - Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen

Nämnden bedömer att målet delvis uppnås. Det är ingen förändring jämfört med föregående år då målet också delvis uppnåddes. Nedanstående figur visar att sex indikatorer uppnås, en indikator uppnås delvis och fem indikatorer uppnås ej.

Jämförelsen visar att tre indikatorer har bättre utfall i år jämfört med föregående år. Indikatorn "Skolklimatindex gymnasieskola" når inte målvärdet och visar en försämring jämfört med föregående år. Även här har målvärden höjts jämfört med föregående år, trots att indikatorn inte uppnådde målvärdet föregående år.

Indikator	Målvärde 2021	Utfall 2021	Status 2021	Målvärde 2022	Utfall 2022	Status 2022
Trygghetsindex föräldrar förskola	8,7	8,5	■	8,6	8,6	●
Trygghetsindex föräldrar förskoleklass	8		■	7,8	7,8	●
Skolklimatindex grundskola	73,5	73,2	◆	73,5	72,6	◆
Skolklimatindex grundsärskola	86	87	●	87,5	89,5	●
Skolklimatindex gymnasieskola	66	70,2	●	72	69	■
Skolklimatindex gymnasiesärskola	61	64	●	56	57	●
Närvaro grundskolan	92 %	87 %	■	92 %	87,5 %	■
Närvaro grundsärskolan		50 %	■	87 %	83,2 %	■
Närvaro gymnasieskola	89,5 %	85,6 %	■	91 %	86 %	■
Närvaro gymnasiesärskola		85,7 %	■	87 %	83,5 %	■
Elevhälsa årskurs 8	7,1		■	6	6,4	●
Elevhälsa årskurs 2 gymnasieskolan	7,5		■	6,7	6,8	●

Måluppfyllelse helår - Påtagligt förbättrat företagsklimat i Gävle

Nämnden bedömer att målet delvis uppnås. Det är ingen förändring jämfört med föregående år då målet också delvis uppnåddes. Nedanstående figur visar att tre indikatorer uppnås, två indikatorer uppnås inte.

Jämförelsen visar att en indikator har bättre utfall i år jämfört med föregående år. Två indikatorer visar ett försämrat utfall i år jämfört med målvärdet. Målvärdena har justerats ner för två indikatorer och höjts med 9,1 procentenheter för en indikator. Jämförbarheten mellan åren brister då både målvärdena förändrats och utfall föregående år delvis saknas.

Indikator	Målvärde 2021	Utfall 2021	Status 2021	Målvärde 2022	Utfall 2022	Status 2022
Tillit till egen förmåga, grundskola	7,8		■	5,4	5,8	●
Tillit till egen förmåga, gymnasieskola	7,7		■	5,9	5,9	●
Byte föregående år från IM till nationellt program, andel av nybörjare i huvudmannens skolor	20 %	34 %	■	22,5 %	34 %	●
Andel elever på IM som slutfört med examen inom 5 år IM, kommunala skolor	17,7 %	19,5 %	●	26,8 %	22,4 %	■
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, kommunala skolor, andel (%)	80,5 %	80,2 %	◆	81,5 %	78,3 %	■

Måluppfyllelse helår - En modern samhällsplanering som möter nuvarande och kommande generationers behov

Nämnden bedömer att målet delvis uppnås. Det är ingen förändring jämfört med föregående år då målet också delvis uppnåddes. Nedanstående figur visar att en indikator ej uppnås och för en indikator redovisas ett utfall men ingen status eller bedömning.

Jämförelsen visar att en indikator har sämre utfall i år jämfört med föregående år. Det är indikatorn angående kunskapskrav i årskurs 9, där har ytterligare en försämring skett.

Indikator	Målvärde 2021	Utfall 2021	Status 2021	Målvärde 2022	Utfall 2022	Status 2022
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, avvikelse från modellberäknat värde kommunala skolor	0 %	-2,7 %		0 %	-6,5 %	
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, avvikelse från modellberäknat värde	4 %	4,2 %		4 %	3,1 %	

Måluppfyllelse helår - En ekologiskt hållbar och klimatneutral kommun

Nämnden bedömer att målet delvis uppnås. Det är ingen förändring jämfört med föregående år då målet också delvis uppnåddes. Nedanstående figur visar att en indikator uppnås delvis och för två indikatorer redovisas inget utfall.

Jämförelsen visar att två indikatorer inte har någon redovisad status eller utfall jämfört med föregående år. Här kan också noteras att målvärdet har sänkts jämfört med föregående år, trolig anledning är att målvärdet inte nåddes föregående år.

Indikator	Målvärde 2021	Utfall 2021	Status 2021	Målvärde 2022	Utfall 2022	Status 2022
Andel verksamheter som hissat Grön Flagg eller fått utmärkelsen Skola för hållbar utveckling	80 %	76 %		85 %	81 %	
Andel elever i grundskolan med handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling	69 %	55 %		60 %		
Andel elever i gymnasieskolan med handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling	69 %	57 %		60 %		

Yrkesrevisorernas iakttagelser

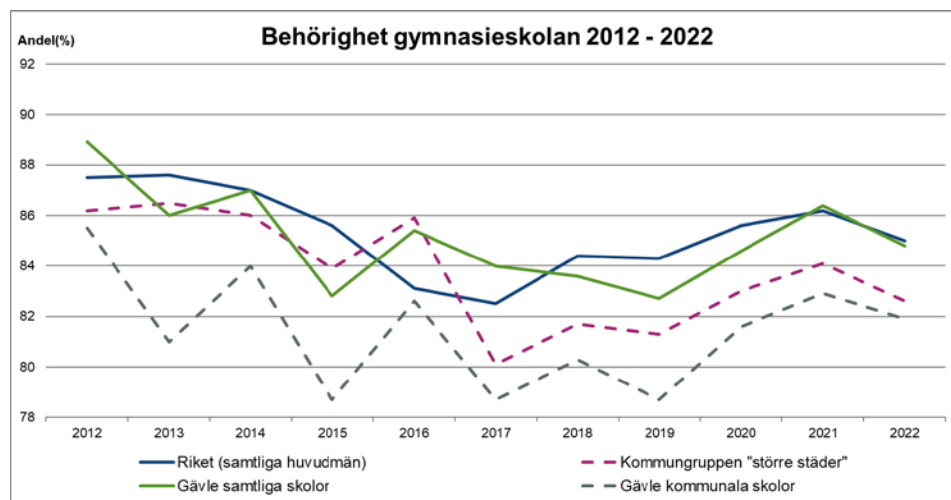
” Enligt 6 kap 6 § kommunallagen ska nämnderna var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten”. Detta framgår även i reglementet för Gävle kommuns styrelse och nämnder (Dnr.19KS455) Avser 2022 kolla varje år om nytt finns. I reglementet framgår vidare att nämnden har ansvar för att dess uppdrag och verksamhet är tydligt och genomförs på ett ändamålsenligt sätt. Detta med hänsyn till fullmäktiges mål och styrning, samt lagar och andra författningar för verksamheten.

Vi noterar att nämndens bedömning av måluppfyllelse baseras på en sammanvägning av det arbete som genomförts under året och utfall samt status på indikatorer. Verksamhetsrapporten innehåller en detaljerad beskrivning av arbetet som genomförts under året.

Nämndens analys av indikatorernas utfall är detaljerad och begriplig. Nämnden analyserar indikatorernas utfall, vilket följer anvisningarna.

Jämförelsen av indikatorers utfall visar, totalt sett, att årets utfall och status är inte uppvisar någon större förändring jämfört med föregående år. Utfallet på indikatorer som rör närvaron inom grundskolan och gymnasieskolan samt grundsärskolan och gymnasiesärskolan visar på större avvikelse. Här anger nämnden att man fortfarande dras med effekter efter pandemin.

Översikt över utveckling av behörigheter till gymnasiet

Vi noterar att behörigheten till gymnasiet förbättrades under de senaste åren efter en lång period med en nedåtgående trend. Dock kan man återigen se att kurvan har vänt nedåt, vilket även resultatet på riksplanet gjort. Resultatet för samtliga skolor inklusive friskolor i Gävle ligger i nivå med riket. De kommunala skolorna ligger 3 procentenheter under rikssiffran och Gävles totalsiffra samt även under genomsnittet för kommungruppen större städer.

Ekonomistyrning

Nämndens budget och resultat

Resultaträkningen nedan visar nämndens budget och utfall. Budgeterade intäkter beräknades till 364,7 mnkr och 2631,2 mnkr i kommunbidrag. Nämnden har i sin verksamhetsplan beslutat om en budget i balans. Nämndens kommunbidrag har inte förändrades under året.

(mnkr)	Utfall 2022-12-31	Utfall 2021-12-31	Budget helår 2022
Verksamhetens intäkter	389,8	378,1	364,7
Personalkostnader	-1722,7	-1697,1	-1733,2
Övriga kostnader	-1216,8	-1131,7	-1224,7
Avskrivningar/nedskrivningar	-17,7	-18,7	-19,4
Internränta	-0,5	-1,0	-0,6
Resultat före kommunbidrag	-2567,9	-2470,4	-2613,2
Kommunbidrag	2613,2	2527,0	2613,2
Resultat efter kommunbidrag	45,3	56,6	0,0
Extraordinära kostnader	0,0	-0,1	0,0
Årets resultat	45,3	56,5	0,0
Investeringar	26,5	13,5	36,8
Erhållet investeringsbidrag	0,0	0,0	0,0

Nämndens årsprognos i delår 2 var ett positivt resultat på 30 mnkr. Nämnden anger att det är fyra statsbidrag som bidrar till överskottet. Personalkostnader avvek positivt och bidrog även till det positiva resultatet vid delår 2. Som anledning till detta anger nämnden ökad frånvaro bland personalen under årets första månader. Köp av verksamhet avvek positivt med 19,9 mnkr.

Årets resultat uppgår till 45,3 mnkr. Överskottet beror bland annat på att intäkterna avviker positivt med 25,1 mnkr. Fyra statsbidrag bidrar till ökade intäkter för nämnden. Inom grundskolan, gymnasieskolan och särskolan avviker personalkostnader positivt och det bidrar till det överskott som nämnden uppvisar. Orsaken till detta är ökad frånvaro bland personalen. En förändring av arbetsgivaravgifter har resulterat i en positiv påverkan av årets resultat. Dock avviker övrigt material och tjänster med -12,9 mnkr. Detta beror bland annat på att nämnden i november beslutade om ett tillskott till grundskolan på 3 mnkr för att stärka upp skolbiblioteken. Investeringsbudgeten har ej heller utnyttjats till fullo.

Yrkesrevisorernas iakttagelser

Vi noterar att nämndens resultat håller sig inom den ekonomiska ramen från kommunfullmäktige. Nämndens överskott på 45,3 mnkr är en avvikelse mot årsprognosen som gjordes vid delår 2. Nämndens årsprognos beräknades då till ett överskott på 30 mnkr. Resultatet avviker mot budget med 45,3 mnkr per helår.

Utifrån en analytisk granskning av nämndens resultaträkning, anses förklaringen till avvikelse mot budget vara rimlig.

Detaljgranskning sker i samband med granskningen av Gävle kommuns finansiella rapporter. Eventuella iakttagelser från detaljgranskningen kommer att redovisas i granskningsrapporten för Gävle kommuns årsredovisning.

Nämnden tar upp ekonomiska månadsrapporter för beslut löpande och uppdaterar prognoserna i samband med detta.

Intern kontroll och riskanalys

Nämndens riskhantering och riskanalys

Gävle kommuns reglemente för intern kontroll (antaget av kommunfullmäktige 1999-05-31) anger att en riskanalys ska ligga till grund för internkontrollplanen. Enligt reglementet och dess tillämpningsanvisningar 5–7 §§ bör olika granskningsområden väljas ut med utgångspunkt från en väsentlighets- och riskbedömning. Internkontrollplanen styrs av den omfattning och volym som nämndens verksamhet har, och de väsentlighets- och riskbedömningar som gjorts.

Riskanalys har ej beslutats i nämnden men har varit med som underlag när nämnden antog internkontrollplanen. Nämnden har informerats om hur riskanalysen görs och vad den innefattar i samband med att internkontrollplanen för 2022 beslutades i nämnden. I samband med detta informerades även nämnden om att sektorn gjort förändringar i riskanalysen, detta efter synpunkter från revisionen.

Riskanalysen innehåller totalt 37 risker, varav 4 är kritiska. Riskerna är fördelade under områdena finansiell rapportering, efterlevnad av externa och interna regelverk, kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor, trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen samt en modern samhällsplanering som möter nuvarande och kommande generationers behov. Riskanalysen innehåller risker med koppling till de kommunövergripande målen.

Kommunfullmäktiges program för mål och riktlinjer för privata utförare fastställdes i maj 2018. Programmet anger att det i nämndernas riskanalys ska framgå hur verksamheten säkerställer tillräcklig insyn, uppföljning och kontroll av privata utförare. Nämnden har i sin riskanalys ingen risk med koppling till privata utförare, vilket beror på att det inom nämndens område enbart finns externa utförare i form av fritidsklubbar på entreprenad.

Nämndens internkontrollplan

Internkontrollplanen har antagits i nämnden i enlighet med internkontrollreglementet 2022-02-23.

Internkontrollplanen baseras på riskanalysen och innehåller totalt 15 risker. Dessa risker är fördelade under samma områden som i riskanalysen och är kritiska risker, medium risker samt låga risker. Alla kritiska risker som finns upptagna i riskanalysen finns även upptagna i internkontrollplanen.

De kritiska riskerna är:

- Alla elever når inte kravnivåerna
- Brister i det systematiska kvalitetsarbetet
- Alla elever får inte det stöd de behöver
- Hög frånvaro påverkar målpåfyllelsen

Riskerna kopplar till de kommunövergripande målen, nämnden har inga egna nämndspecifika mål. Riskerna handlar bland annat om kvalitet och olika kravnivåer.

Uppföljning av internkontrollplan

Enligt reglementet och dess tillämpningsanvisningar 5–7 §§ har varje nämnd en skyldighet att, med utgångspunkt från antagen plan, löpande följa upp det interna kontrollsystemet inom nämndens verksamhetsområde.

Nämndens internkontrollrapport har antagits i nämnden i enlighet med internkontrollreglementet, dock har internkontrollrapporten ännu inte klarmarkerats i Stratsys. Sista datum för rapportering var 2023-02-24.

Nämnden har under året följt upp internkontrollplanen per delår 2 samt per helår. I nämndens internkontrollrapport per delår 2 ges informationen att de fyra kritiska riskerna följs upp i samband med årsredovisningen. Två mediumrisker redovisas i internkontrollrapporten per delår 2. Dessa är "Klagomål och synpunkter kommer inte till ansvarigas kännedom" och "Representation" och visar på mindre avvikelser. I internkontrollrapporten per helår följdes alla risker utom en upp, Särbegåvade barn får inte det stöd och den utmaning de behöver. Av rapporten framgår en rimlig förklaring till varför risken inte har följts upp.

Yrkesrevisorernas iakttagelser

Ansvaret för att den interna kontrollen är tillräcklig ligger enligt 6 kap 6 § kommunallagen på nämnden. Vi noterar att riskanalysen inte är beslutad av nämnden. Dock har nämnden fått information om hur riskanalysen görs och vad den innefattar. I samband med beslut om internkontrollplan 2022 informerades nämnden om att sektorn, efter bl a synpunkter från kommunrevisionen, gjort förändringar i riskanalysen, där tidigare en allt för hög risknivå genomgående hade tillämpats.

Internkontrollplanen baseras på nämndens riskanalys. Vi noterar att riskanalysen varit med i beslutsunderlagen till internkontrollplanen, vilket innebär att nämnden tagit del av samtliga risker som är identifierade i riskanalysen i samband med att internkontrollplanen beslutades.

Internkontrollplanen innehåller fullständiga beskrivningar av: risker, risknivåer, kontrollmoment, kontrollmomentansvariga och periodicitet.

I rapport per helår ges en rimlig förklaring till varför en risk i internkontrollplanen inte har följts upp under året. Beskrivningar av uppföljning av risker är detaljerad och begriplig.

Övrigt

Specifika frågor till nämnden under dialogmöte

I samband med dialogmötet ställdes en specifik fråga till nämnden, "Finns det rutiner för hur personal ska hantera kränkningar av elever och hur följs detta upp?" Nämnden svarar att rutiner finns och att anmälan sker i ett gemensamt system. Uppföljning sker av biträdande rektor för den egna verksamheten, av rektor för förskole/rektorsområdet samt av

verksamhetschef för respektive skolform. Redovisning sker i sektorchefens ledningsgrupp och görs av verksamhetscheferna för skolformen och elevhälsan. Kontinuerligt sker utveckling och hantering av rutinen. Nämnden använder sig av den så kallade Gävlemodellen, som bygger på forskning och bevisligen fungerar, för att motverka kränkning och mobbning.

Uppföljning av tidigare granskningar

Yrkesrevisorerna rekommenderade i föregående års granskning att nämnden ser över indikatorerna så att de är relevanta, konkreta och mätbara och att utfall presenteras. Nämnden har svarat vid dialogmöte att det inför varje mandatperiod görs ett större arbete med verksamhetsplanen och dess indikatorer. Nämnden kommer därför inför 2023 att se över indikatorerna så att de är mer överensstämmande med förslagen på de nationella indikatorerna som tas fram av Skolverket. Indikatorerna kommer bland annat att användas som underlag för kvalitetsdialoger som ska ske mellan Skolverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten och kommuner. Vi noterar i årets granskning att vissa indikatorer tagit bort och att utfall finns på flertalet av indikatorerna. Många indikatorer tas fram för att stämma överens med indikatorerna på nationell nivå från Skolverket. Yrkesrevisorerna kommer att följa upp om nämnden har sett över indikatorerna enligt ovan vid 2023 års granskning.

I tidigare granskningar har rekommendationer framförts till nämnden. I årets grundläggande granskning har vi gjort en uppföljning av vidtagna åtgärder. Vi noterar att nämnden vidtagit vissa av de åtgärder som yrkesrevisorerna rekommenderade vid föregående års granskning.

Vid föregående års granskning rekommenderades nämnden att riskanalysen bör beslutas på nämndnivå, detta för att nämnden ska ta sitt ansvar enligt kommunallagen. Yrkesrevisorerna noterar att så inte har skett för 2022. Utbildningsnämnden har dock fattat beslut om internkontrollplan samt internkontrollrapport.

Vid föregående års granskning rekommenderades nämnden att se över riskanalysen och dess omfattning med 35 risker som alla getts höga riskvärden. Vi noterar att detta ser annorlunda ut för 2022.

Från grundläggande granskningsrapport 2021

Målstyrning och måluppfyllelse

Rekommendationer

Yrkesrevisorerna rekommenderar att nämnden ser över indikatorerna så att de är relevanta, konkreta och mätbara och att utfall presenteras.

Uppföljning 2022

Nämnden har till viss del följt yrkesrevisorernas rekommendation, några indikatorer har tagit bort och utfall redovisas för flertalet indikatorer. Yrkesrevisorerna noterar att en översyn av indikatorerna kommer att göras inför 2023, detta kommer att följas upp av yrkesrevisorerna.

Intern kontroll

Rekommendationer

Yrkesrevisorerna bedömer att utbildningsnämnden behöver arbeta med riskanalysen för att få fram en mer lätthanterlig riskanalys innehållande en mer nyanserad bedömning av risknivåer.

Yrkesrevisorerna rekommenderar nämnden att fatta beslut om riskanalys då ansvaret för att den interna kontrollen är tillräcklig ligger enligt 6 kap 7 § kommunallagen på nämnden.

Yrkesrevisorerna rekommenderar nämnden att se till så att riskanalysen kopplar till de kommunövergripande målen samt de nämnds-specifika målen för att säkerställa måluppfyllelsen.

Uppföljning 2022

Nämnden har till viss del följt yrkesrevisorernas rekommendationer. Nämnden har gjort ett arbete kring riskanalysen och i samband med beslut om internkontrollplan 2022 informerades nämnden om att sektorn, efter bl a synpunkter från kommunrevisionen, gjort förändringar i riskanalysen. Detta då en allt för hög risknivå hade tillämpats. Det framgår av dialogmöte att nämnden har varit delaktig i arbetet med att ta fram riskanalysen. Detta har skett genom utbildning och genom att riskanalysen visats upp och diskuterats när internkontrollplanen tagits upp i nämnden som ett kommande beslutsärende. Riskanalysen har även varit med i beslutsunderlagen när beslut om internkontrollplanen togs. Yrkesrevisorerna bedömer att nämnden till viss del varit delaktiga i arbetet med riskanalys för 2022. Dock har inte riskanalysen beslutats i nämnd. Nämnden skriver i sitt yttrande över den grundläggande granskningsrapport för 2021, att riskanalysen kopplar till de kommunövergripande och nämnds-specifika målen i enlighet med den mall som används av utbildningsnämnden och övriga nämnder.

Nämndens yttrande över grundläggande granskningsrapport 2021

Kommunrevisionen överlämnade rapporten 2022-05-19 till nämnden för kännedom med möjlighet att yttra sig. Nämnden har 2022-09-01 lämnat ett yttrande över rapporten och har i yttrandet kommenterat kommunrevisionens synpunkter.

Nämnden beskriver i sitt yttrande att beslut om verksamhetsplan fattas årligen och att en översyn av indikatorer görs årligen. Nämndens målsättning är att indikatorerna ska vara jämförbara med andra kommuner och över tid, exempelvis används Skolinspektionens enkäter som grund i detta syfte. Då Skolinspektionen genomför sina enkäter vart annat år, kan utfall enbart fås vart annat år. Inför varje mandatperiod görs ett större arbete med verksamhetsplan och indikatorer. Inför 2023 kommer därför alla indikatorer ses över.

Nämnden skriver också i sitt yttrande att riskanalysen kopplar till de kommunövergripande och nämnds-specifika målen i enlighet med den mall som används av utbildningsnämnden och övriga nämnder. Ett nytt reglemente och nya riktlinjer för intern kontroll ska implementeras inför

2023. Nämnden har för avsikt att svara på den remiss som skickats ut. När beslut är fattat kommer nämnden att genomföra intern kontroll i enlighet med nytt reglemente och nya riktlinjer.

Måluppfyllelse helår - kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor – analys 2020 - 2022

Indikator	Utfall 2020	Målvärde 2021	Utfall 2021	Status 2021	Målvärde 2022	Utfall 2022	Status 2022
1 Antal inskrivna barn/årsarbetare i förskolan (kommunala förskolor)	-	5,25	5,4	■	5,25		■
2 Förskolan utmanar och stimulerar barnens matematiska utveckling	70%	75 %	70 %	■	80 %	69 %	◆
3 Matematiskt tänkande i förskoleklass, andel elever som antas nå målen i åk 3	86,3%	87 %	74 %	■	88 %	73,4 %	■
4 Taluppfattning åk 1, andel elever som når mellan eller hög nivå	91,1%	92 %	93 %	●	93 %	92 %	■
5 Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor	-	69 %		■	65 %	62 %	■
6 Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor	84,1%	85,8 %	86,8 %	●	88 %	82,7 %	■
7 Elever i åk 9 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor	87,1%	87,5 %	87,9 %	●	88,2 %	88,9 %	●
8 Genomsnittlig betygspoäng i svenska som andraspråk i åk 9, kommunala skolor		7,5	7,8	●	8	9,7	●
9 Elever i gymnasieskolan med lägst betyget E i matematik 1, kommunala skolor,	95,6%	97,3 %	94,1 %	■	95,6 %	83,6 %	■
10 Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor	69,8%	72,5 %	69,4 %	■	72,5 %	65,6 %	■
11 Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor	83,2%	84 %	83,7 %	◆	85 %	85,2 %	●
12 Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom tre år, kommunala skolor	71%	72 %	71,9 %	●	73 %	71 %	■

Målet Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor infördes 2020.

Indikatorer förskola

Indikatorn inskrivna barn/årsarbetare i kommunala förskolor kan inte utvärderas då den saknar utfall 2020 och 2022. År 2021 låg utfallet högre än målvärdet.

Förskola utmanar och stimulerar barnens matematiska utveckling har utfallsmässigt legat stilla dessa tre år runt 70%. Målvärdena nås inte. Indikatorn bygger på en självbedömning från förskolorna och då den är osäker kommer den att tas bort 2023.

Indikatorer åk 1 - 6

Taluppfattning åk 1, andel elever som når mellan eller hög nivå ökade något 2021, men har sänkts något 2022. Målvärdet 2022 uppnås inte.

Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor. Utfall saknas 2020 och 2021 (pandemiåren). Utfallet är lika med målvärde 2022.

Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor. Utfallet ökade från 2020 till 2021 men har minskat 2022 och då nås inte målvärdet.

Indikatorer åk 9

Elever i åk 9 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor. Utfallet har successivt ökat och målvärdena har uppfyllts 2021 och 2022.

Genomsnittlig betygspoäng i svenska som andraspråk i åk 9, kommunala skolor tillkom 2021. Betygspoängen har ökat och målvärdena uppnåtts 2021 och 2022.

Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor har sjunkit från 69,8% till 65,6% (- 4,2 procentenheter). Målvärdena har inte uppnåtts 2021 och 2022. Detta förklaras i verksamhetsrapporten med den i Gävle höga andelen elever med anpassad studiegång, årskurs 9 nära 9% att jämföra med rikssnittet 4,2%. Dessa elever läser inte alla ämnen och kan därmed inte nå kunskapskraven i alla ämnen. Av verksamhetsrapporten framgår också att närvaron i grundskolan inte når upp till målvärdet, vilket sannolikt också påverkar resultaten.

Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor ökade något mellan 2020 och 2021 och har 2022 ökat med 1,5 procentenheter till 85,2 % (andel elever efter sommarskolan).

Indikatorer gymnasieskola

Elever i gymnasieskolan med lägst betyget E i matematik 1, kommunala skolor har sjunkit kraftigt från 95,6% 2020 till 87,6% (- 8 procentenheter) under åren 2020 till 2022. I statistik visas att andelen med betyget F icke godkänt resultat ökat kraftigt, medan det inte finns någon djupare analys vad detta beror på. Det kan konstateras att närvaron i gymnasieskolan inte når upp till målvärdet, vilket sannolikt påverkar resultaten.

Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom tre år, kommunala skolor har legat konstant.

I Utbildningsnämndens verksamhetsrapport för 2022 finns många olika parametrar analyserade. Här citeras slutsatsen: "Utifrån analysen av bakgrundsfaktorer finns inget som indikerar att eleverna i Gävle borde ha lägre resultat än i riket, fortsatt fokus måste därför vara på förbättring av resultaten för alla elevgrupper. Fokus behöver breddas från gymnasiebehörigheten att även gälla andelen som når kunskapskraven i alla ämnen samt att även förbättra meritvärdet."

Sammanfattningsvis kan konstateras att:

- Indikatorerna inom förskolan gör att förskolans utveckling mot målet är svårvärderad.
- Inom grundskolan åk 1 - 6 når ingen av indikatorerna sitt målvärde 2022 och utvecklingen har varit konstant eller sjunkit.
- Indikatorerna för åk 9 har gällande matematik och betyg för svenska 2 en positiv utveckling. Behörigheten till gymnasiets yrkesprogram har förbättrats och resultaten efter sommarskolan uppfyller målvärdet för 2022.
- Indikatorn för åk 9 gällande andel elever som uppnår kunskapskraven i alla ämnen har sjunkit kraftigt med 4,2 procentenheter under perioden 2020 - 2022. Detta förklaras med en hög andel elever med anpassad studiegång (läser inte alla ämnen) och sannolikt även av den höga frånvaron.
- Indikatorerna för gymnasieskolan visar kraftigt sjunkande resultat i matematik 2020 – 2022, även denna utveckling kan vara påverkad av hög frånvaro.
- Genomströmningen i gymnasiet inom 3 år har legat konstant.

Måluppfyllelsen för Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor har på några punkter förbättrats, men utvecklingen har till viss del stått stilla och resultaten försämrats på flera punkter. Att andelen elever som uppnår kunskapskraven i alla ämnen sjunkit kraftigt är en signal om att orsakerna till den stora andelen elever med anpassad studiegång behöver analyseras. Likaså behöver frånvaron följas upp av nämnden.